

Література

1. Бланк І.А. Управління фінансовою безпекою підприємств/ І. А. Бланк. – К.: Ельга, Ніка-Центр. 2009. – 776 с.
2. Гершуненко Ю. О. Фінансова безпека підприємництва як чинник розвитку соціально-економічної системи (на прикладі регіону) / Ю. О. Гершуненко, М. В. Кирилів // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект : сб. науч. трудов. – Донецк : ДонНУ. –2009. – Ч. 3. – С.1142–1145.
3. Орлик О. В. Методи управління фінансово-економічною безпекою [Текст] / О.В. Орлик// Economics and management: theory and practice. – 2014. – Vol. 2. – P. 286–291.
4. Оскольський В. О. Про перспективи становлення конкурентоспроможної регіональної економіки / В. О. Оскольський // Економіка України. – 2007. – № 12. – С. 4–11.
5. Рудченко О. Ю. Формування власного капіталу як складова розвитку малого підприємництва / О. Ю. Рудченко, С. О. Клименко // Фінанси України. – 2008. – № 6. – С. 54–62.

Насипайко Д.С., к.е.н., доц., Резніченко О.О., викл.
Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Економічний підхід до концепції стійкого розвитку заснований на теорії максимального потоку сукупного доходу Хікса-Ліндаля, який може бути зроблений за умови, принаймні, збереження сукупного капіталу, за допомогою якого і здійснюється цей дохід. Ця концепція передбачає оптимальне використання обмежених ресурсів і використання екологічних — природо-, енерго- і матеріало-зберігаючих технологій, включаючи видобуток і переробку сировини, створення екологічно прийнятної продукції, мінімізацію, переробку і знищення відходів. Однак при вирішенні питань про те, який капітал повинен зберігатися (наприклад, фізичний або природний, чи людський капітал) і якою мірою різні види капіталу є взаємозамінними, виникають проблеми правильної інтерпретації.

Зазначене є вельми актуальним для сучасної кризової ситуації в економіці України, яка, на нашу думку, обумовлена, крім деструктивного впливу світової фінансово-економічної кризи, ще й кризовим станом та темпами скорочення накопиченого людського потенціалу країни, про що свідчать дослідження С. Бандура, В. Близнюк, Н. Верхоглядової, В. Данюка, Т. Заяць, В.Куценко, І. Лапшини, В. Онікієнка, І. Терон, Л. Шаульської та інших [1; 2; 3 тощо].

Метою дослідження є визначення місця людського капіталу в національному багатстві, в сукупному продуктивному капіталі.

Сильна стійкість сталого розвитку передбачає, що люди живуть виключно на відсотки від природного капіталу, в той час як прихильники слабкої стійкості задоволені підтримувати постійну суму природного та людського капіталу.

У рамках нової парадигми розвитку країн і світового співтовариства людський капітал зайняв провідне місце у національному багатстві (до 80% у розвинених країн) і в сукупному продуктивному капіталі. У результаті численних досліджень впливу людського капіталу на національне багатство було встановлено, що в ХХ столітті накопичення людського капіталу випереджало темпи нагромадження фізичного капіталу. В якості прикладу можна навести такі країни як Гонконг, Сінгапур, Південна Корея, Тайвань, котрі компенсували недостатній рівень розвитку фізичного капіталу високою якістю робочої сили, інвестиціями в освіту і охорону здоров'я, у створення конкурентоспроможного людського капіталу, що стало одним з головних чинників зростання їх економік в 80-ті роки ХХ століття і на сьогодні є найбільш ефективною стратегією економічного розвитку будь-якої держави.

З переходом до інноваційної економіки виникає нова форма багатства, що

трансформує всю його структуру. Якість людського капіталу й ступінь його залучення в суспільне виробництво впливають на рівень національного багатства та структуру сукупного капіталу, що враховує інвестиції як у фізичний, так і в людський капітал, кардинально змінюючи структуру.

Співробітники Всесвітнього банку Дж. Діксон і К. Гамільтон здійснили спробу визначити структуру багатства, що припадає на одну людину в різних регіонах світу [4, с.31]. При цьому підхід до визначення самого поняття „багатство” відрізняється від традиційного. Воно складається, на думку авторів, з людських ресурсів, виробничих активів і природних ресурсів.

Крім того, ми погоджуємося з С. Клімовим, який за цими даними виділяє три групи країн [5]:

1) країни доіндустріальної економіки із сукупним багатством на душу населення менш 30000 дол., з порівняно низькою питомою вагою людських ресурсів і високою часткою природних ресурсів у вигляді сільськогосподарських земель (10-20% і 65% відповідно);

2) країни, що перебувають на різних щаблях індустріального розвитку, з рівнем багатства на душу населення від 45000 до 95000 дол., питомою вагою людських ресурсів від 68 до 79%, промислових ресурсів близько 15-25% і природних ресурсів від 5 до 12%;

3) високорозвинені індустріальні країни, що переходять до постіндустріального розвитку. Для них характерний рівень сукупного багатства понад 235000 дол. на душу населення при долі людських ресурсів понад 74%, промислових ресурсів у межах 20-30% і природних ресурсів менше 5%.

Ми погоджуємося з Н.П. Марущак, в тому, що «виведення на передній план проблем соціального прогресу суспільства і самої людини як кінцевої і головної мети розширеного відтворення, може забезпечити сталий соціально-економічний розвиток, який базується на відтворенні творчого, найбільш ефективного і постійно зростаючого ресурсу – людського» [6].

Усе зазначене вище дозволяє зробити такий висновок. У сучасних умовах проблема використання людського капіталу стає все більш актуальною. Вирішальна роль в розвитку економіки країни належить людині як носію багатства. Низька якість основного капіталу може бути компенсована високою кваліфікацією робочої сили, і навпаки, низька кваліфікація персоналу негативно впливає на якість основного капіталу, нівелюючи її в процесі виробництва.

Література

1. Бандур С. І. Формування людського капіталу України в парадигмі загрозливих тенденцій та шляхи їх подолання / С. І. Бандур, О. І. Цимбал // Вісник Прикарпатського університету, 2009. — Вип. 7. — С.157—160.
2. Верхоглядова Н. І. Людський капітал і показники економічного зростання / Наталя Ігорівна Верхоглядова // Економіка та держава. — 2007. — № 1. — С. 84—86.
3. Лапшина І. А. Розвиток людського капіталу в процесі євроінтеграції: [монографія] / Ірина Анатоліївна Лапшина. — Львів : НІСД. — 2008. — 332 с.
4. Дж. Діксон, Ж. Бэккес, К. Гамільтон, А. Кант, Э. Латц, С. Педжиола, Ж. Хи. Новый взгляд на богатство народов. Индикаторы экологически-устойчивого развития / Пер. с англ.; Предисл. С. Н. Бобылев, В. Н. Сидоренко. — 2-ое изд. — М.: Весь Мир, 2003. — 128 с.
5. Климов С. М. Интеллектуальные ресурсы организации / С. М. Климов. — СПб. : ИВЭСЭП, "Знание", 2000. — 168 с.
6. Марущак Н. П. Людський капітал як фактор розвитку економіки України // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/SND/Economics/14_maruschak%20n.p..doc.htm.